

Bijdrage bedrijven aan de SDG's

De VN Duurzame Ontwikkelingsdoelen (SDG's) zijn een belangrijk kompas om de wereld tot 'een betere plek' te maken. Het is daarom terecht dat de SDG's een grote rol spelen in het Nederlandse BuHa-OS-beleid. Minister Kaag stelde over de SDG's: *'De ambities zijn even groot als onvermijdelijk. Een leefbare wereld is in het belang van ons allemaal. Van burgers, bedrijven en overheden. Dat vraagt om een enorme gezamenlijke inspanning.'*¹

Aan die gezamenlijke inspanningen dragen ook bedrijven bij. Dit stuk gaat over de vraag hoe een doelmatige bijdrage van het bedrijfsleven aan de SDG's eruit moet zien en sluit af met aanbevelingen voor overheidsbeleid dat die doelmatige bijdrage bevordert.

De SDG's

In 2015 stemden de lidstaten van de Verenigde Naties unaniem in met Agenda 2030, die zeventien Sustainable Development Goals (SDG's) voor duurzame ontwikkeling in de wereld bevat. De doelen richten zich op sociale thema's, bijvoorbeeld armoede en onderwijs, en milieuthema's, zoals klimaatverandering en biodiversiteit, maar ook op economische groei, verminderde ongelijkheid en innovatie. De doelen zijn universeel: ze gelden voor alle landen in de wereld. Ook nieuw is dat de SDG's van verschillende actoren verwachten dat zij een actieve bijdrage leveren aan het behalen van de doelen: uiteraard overheden, maar ook maatschappelijke organisaties en bedrijven.² Vele hiervan gebruiken de SDG's inmiddels om nieuw (duurzaamheids)beleid vorm te geven.

Reactie bedrijfsleven positief

Het bedrijfsleven lijkt de SDG's met enthousiasme te omarmen: veel grote bedrijven onderschrijven de SDG's en gebruiken de doelen in hun duurzaamheidsbeleid, bijvoorbeeld door aan te geven aan welke doelen zij het meest (willen) bijdragen.³ Bedrijvenorganisaties, zoals het UN Global Compact en de World Business Council on Sustainable Development (WBCSD), richten zich ook op de SDG's, onder meer door het houden bijeenkomsten en het ontwikkelen van informatiemateriaal. Ook worden er kennisplatforms en andere initiatieven opgezet, zoals de Nederlandse SDG Charter of het Amerikaanse Business for 2030-platform.

Hoe bijdragen aan de SDG's?

Het is nog wel een zoektocht hoe de bijdrage van het bedrijfsleven er precies moet uitzien. Het is te simpel om te stellen dat bedrijven met name bijdragen door het scheppen van werkgelegenheid en het ontwikkelen van nieuwe technologieën. Het is immers bekend dat bedrijvigheid ook gepaard kan gaan met negatieve effecten, die grote schade toebrengen aan mens en milieu. Voor het bereiken van de SDG's telt daarom niet alleen ondernemerschap zelf, maar ook hóe wordt ondernomen. Bij het creëren van banen bepaalt uiteindelijk de kwaliteit van de arbeidsomstandigheden of er daadwerkelijk sprake is van een bijdrage aan de SDG's. Het behoeft geen betoog dat kinderarbeid en andere vormen van uitbuiting in de keten geen positieve bijdrage aan de SDG's zijn.

Integraliteit

Eén van de uitdagingen is hoe het bedrijfsleven moet omgaan met de sterke onderlinge verbondenheid van de SDG's. De VN-resolutie laat geen twijfel bestaan over "de geïntegreerde aard" van de doelen. Het is daarom van belang dat bedrijven zich niet alleen toeleggen op één

"People have criticised companies for cherry picking — basically profiling certain positive effects on a particular SDG and ignoring any negative impacts. Companies cannot compensate for doing harm on one SDG by doing well on another SDG."

– Roel Nieuwenkamp, Voorzitter van de OESO-werkgroep 'Responsible Business Conduct', 25 september 2017.⁴

of enkele SDG's, maar ook de effecten in het oog houden die zij genereren op andere doelen. Dit blijkt nog lastig te zijn: onderzoeken van PwC⁵ laten zien dat bedrijven zich slechts zullen richten op enkele SDG's die voor hun bedrijfsvoering het meest relevant zijn ("de krenten in de pap") of waar zij al een aanzienlijke positieve bijdrage leveren (de "easy wins"), zoals SDG 8 over economische groei. Ook professor Ruggie, de auteur van de UNGP's, waarschuwde voor "cherry-picking" en stelt dat de positieve bijdrage aan één doel niet weg te strepen is tegen negatieve impact op de mensenrechten.⁶

MVO-normen

De SDG's stellen heldere doelen, maar vormen op zichzelf geen handreiking voor bedrijven hoe die doelen bereikt kunnen worden. De SDG-agenda verwijst hiervoor naar de uitvoering van de UN Guiding Principles (UNGP's) en ILO-conventies.⁷ Dit wordt vaak over het hoofd gezien, maar is een belangrijk gegeven. Deze richtlijnen zijn, evenals de OESO-richtlijnen, breed erkende en toepasbare richtlijnen waarmee bedrijven grip krijgen op hun impact, negatieve impacts kunnen aanpakken en positieve impacts kunnen versterken.

Met name het due diligence-concept uit deze richtlijnen biedt een handreiking om integraal alle maatschappelijke impacts in het vizier te krijgen. Due diligence conform deze richtlijnen kan bewerkstelligen dat de focus op de juiste onderwerpen komt te liggen, zodat niet aan één of enkele SDG's wordt bijgedragen terwijl op andere doelen een ernstig negatief effect onopgemerkt blijft.

Het uitvoeren van een gedegen due diligence-proces is daarom een essentieel hulpmiddel voor een integrale aanpak. Het hanteren van MVO-richtlijnen als uitvoeringsrichtlijn voor SDG's heeft meer

Het naleven van de MVO-richtlijnen is de grootste bijdrage die bedrijven aan de SDG's kunnen leveren.

voordelen. Zo is met deze richtlijnen al ervaring opgedaan, zijn er nadere (sectorale) handleidingen en rapportageformats ontwikkeld en worden deze richtlijnen door overheden en beleggers wereldwijd erkend als norm voor de maatschappelijke verantwoordelijkheid van bedrijven. Bovendien is het naleven van de MVO-richtlijnen een plicht die alle bedrijven moeten vervullen. Eventuele andere bijdragen aan de SDG's zijn uiteraard welkom, maar kunnen deze plicht niet vervangen.

Due diligence

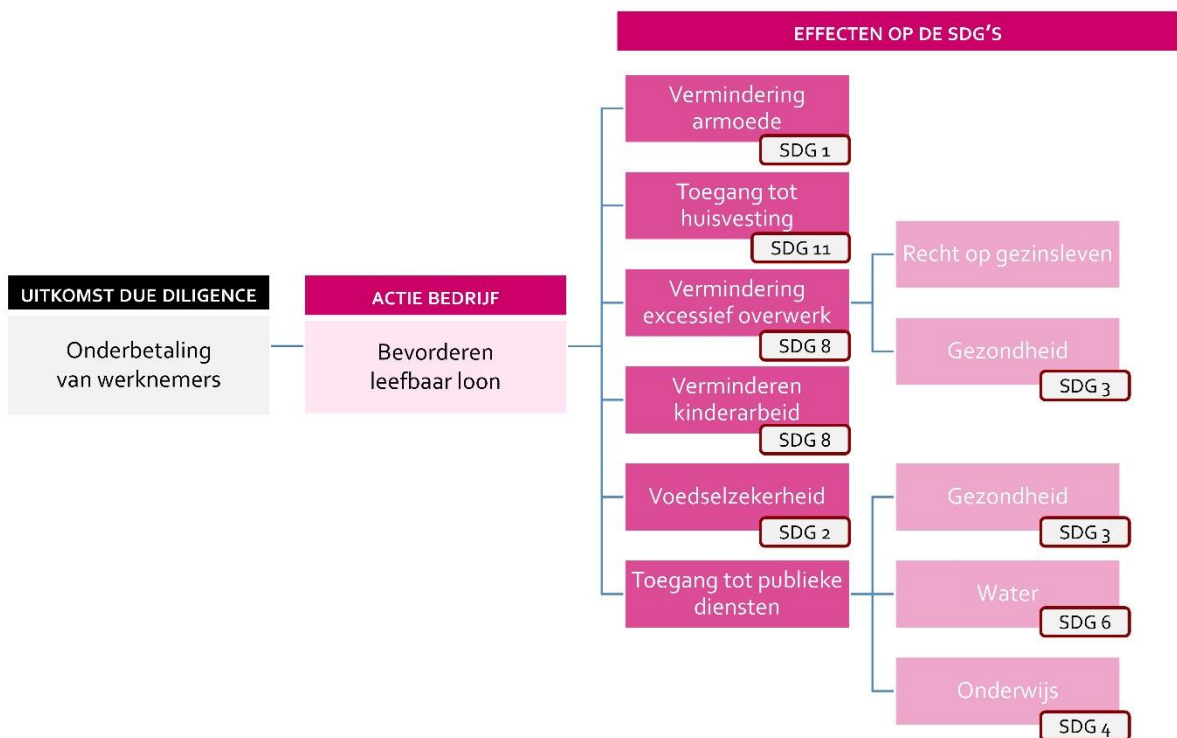
Due diligence is de inspanning die van bedrijven wordt gevraagd om betrokkenheid bij (mensenrechten)schendingen tegen te gaan. Bedrijven dienen daarbij de impact van het bedrijf op de samenleving te onderzoeken - dat wil zeggen van de eigen bedrijfsvoering én in de keten; de huidige en potentiële maatschappelijke risico's te identificeren en door gerichte inspanningen schendingen te voorkómen en te verminderen. Due diligence gaat per definitie om de core business van het bedrijf en maakt onderdeel uit van de bedrijfsprocessen. Een gedegen due diligence-analyse leidt tot acties op de als ernstig gekwalificeerde risico's, maar verliest de overige onderwerpen niet uit het oog.

Impact op de SDG's

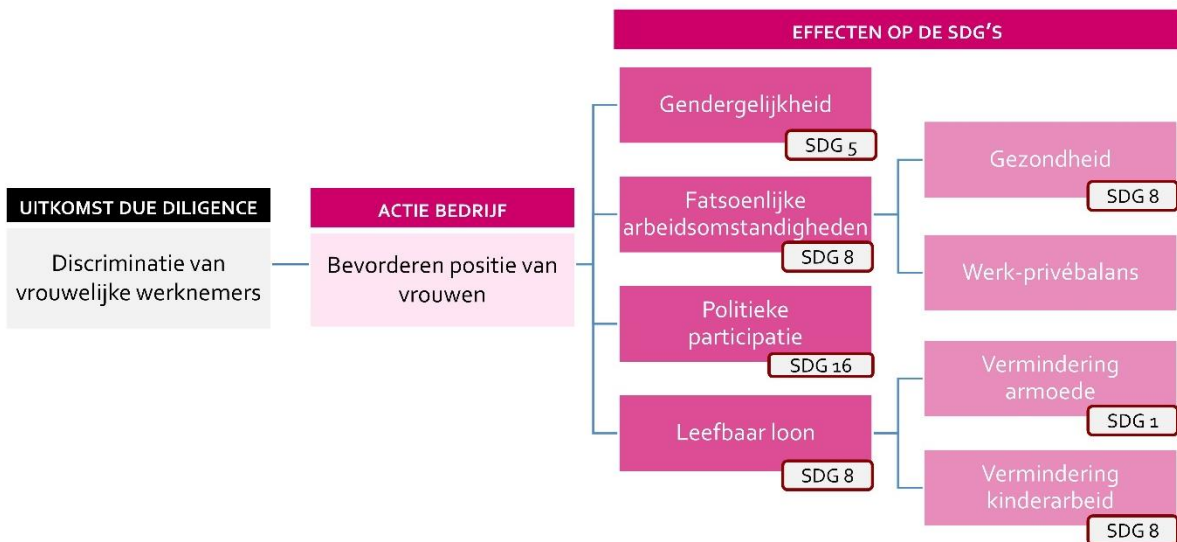
Due diligence kan helpen om oog te krijgen voor de bredere impact. Een bedrijf kan bijvoorbeeld bijdragen aan klimaatactie door te investeren in duurzame technologie, maar door schendingen bij de winning van mineralen voor windmolens of elektrische auto's medeverantwoordelijk worden voor mensenrechtenschendingen en milieudegradatie.⁸ Hier is de focus een bijdrage aan SDG 13, maar ontstaat een negatief effect op SDG 8 en 15.

Interventies die voortkomen uit een due diligence-proces kunnen niet alleen negatieve impacts voorkómen, maar deze inspanningen hebben in veel gevallen ook positieve effecten op meerdere SDG's tegelijk. Zo kan een kledingbedrijf door het uitvoeren van een due diligence-proces verschillende risico's ontdekken in zijn toeleveringsketen, zoals de onderbetaling van fabrieksarbeiders, de discriminatie van vrouwelijke werknemers of het ontbreken van vakbondsvrijheid. De acties die daaruit hebben op meerdere gebieden een positieve invloed, zoals schematisch is weergegeven in Figuren 1, 2 en 3.

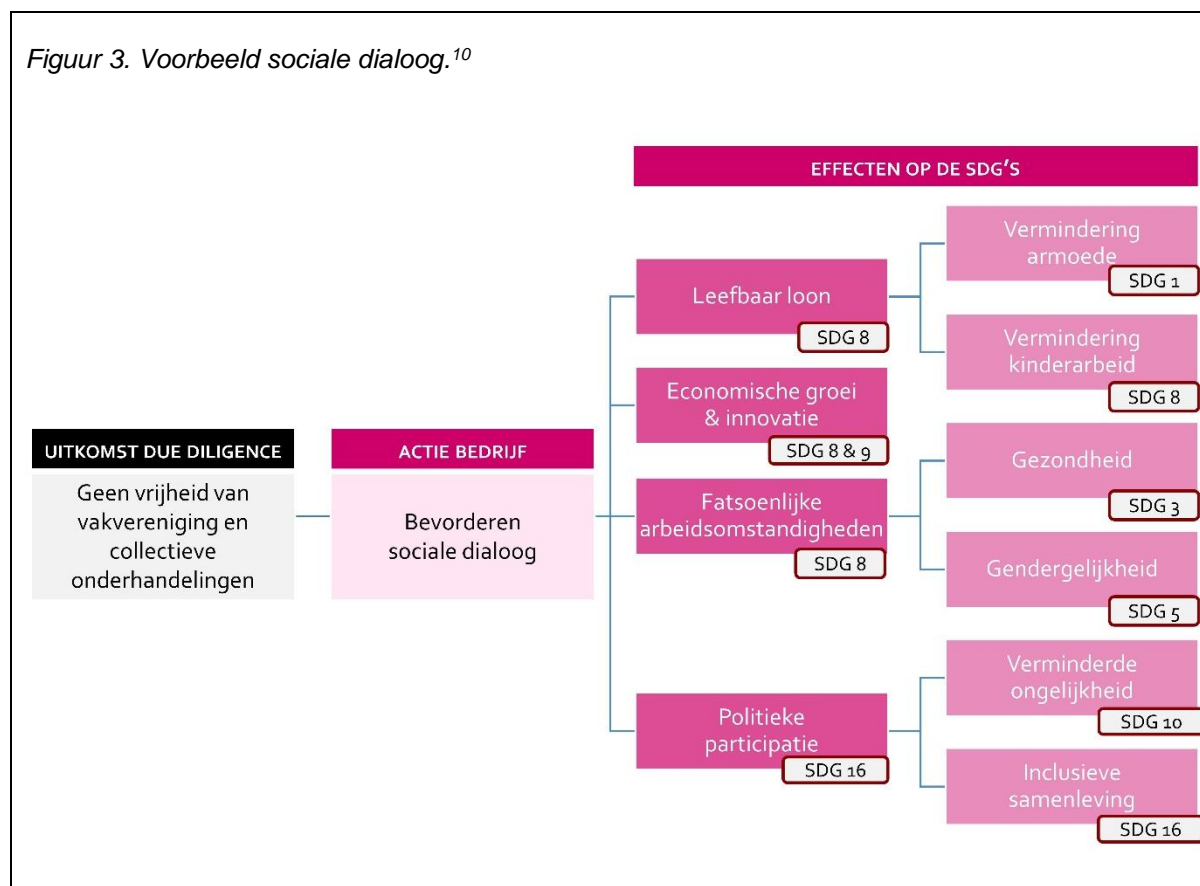
Figuur 1. Voorbeeld leefbaar loon.⁹

Figuur 2. Voorbeeld positie van vrouwen.

Figuur 3. Voorbeeld sociale dialoog.¹⁰

Aanbevelingen voor bedrijven

- Lever een bijdrage aan de SDG's door een gedegen due diligence-proces onderdeel te maken van de bedrijfsvoering. Richt dit proces op de "core business".
- Gebruik voor het due diligence proces de laatste inzichten en hulpmiddelen bijvoorbeeld de [OESO Due Diligence Guidance](#) of de gids '[Doing business with respect for human rights](#)'.¹¹
- Rapporteer transparant over zowel de positieve als negatieve impact op de maatschappij bijvoorbeeld met het [UN Guiding Principles Reporting Framework](#).

Aanbevelingen voor de overheid

- Bevorder en versterk de bijdrage van het bedrijfsleven aan de SDG's door de toepassing van due diligence uit te dragen in alle overheidsbeleid. Dat zijn alle vormen van beleid en wetgeving die het bedrijfsleven betreffen: regels voor transparantie, duurzaam inkopen, voorwaarden voor alle vormen van dienstverlening of financiële overheidssteun.
- Stel extra eisen aan een inzichtelijk en transparant due diligence-proces wanneer bedrijven deelnemen aan partnerschappen, of financiering ontvangen voor realisatie van de SDG's.
- Blijf onverminderd inzetten op implementatie van de UNGP's en actualiseer het Nationaal Actieplan uit 2013.
- Geef bedrijven actief voorlichting en sturing in de verwachtingen ten aanzien van het uitvoeren van de MVO-richtlijnen. Gebruik als basis daarvoor de laatste inzichten en hulpmiddelen zoals [OESO Due Diligence Guidance](#).
- Leg sectoren waarvan bekend is dat er veel negatieve impacts zijn ("risicosectoren") de wettelijk plicht op tot de uitvoering van due diligence.

- Vorm als overheid een eigen oordeel over de mate waarin bedrijven zich inzetten voor de SDG's; rapportage over de SDG's mag niet alleen bestaan uit door bedrijven zelf (VNO-NCW) aangeleverde informatie, zoals het geval was in 2017 en 2018.¹²
- Beoordeel de bijdrage van bedrijven aan de SDG's niet alleen op hun positieve impacts maar maak de balans op van het totaal aan positieve en negatieve effecten op de SDG's.
- Zet ook internationaal in op de uitvoering van OESO-richtlijnen en UNGP's als hulpmiddel én criterium voor de bijdrage van bedrijven aan de SDG's.

MVO Platform, juni 2018

Contact: Suzan van der Meij, 06 1227 1726

¹ [Rijksoverheid.nl](https://www.rijksoverheid.nl) (2018), Minister Kaag: Preventie prioriteit in beleidsnota BHOS.

² United Nations (2015), Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development, p. 16, punt 52.

³ World Business Council for Sustainable Development (WBCSD) (2017), Reporting Matters - WBCSD 2017 report, p. 18 & PwC (2017), SDG Reporting Challenge 2017. Exploring business communication on the global goals, p. 10.

⁴ [R. Nieuwenkamp](#) (2017), BLOG - Ever heard of SDG washing? The urgency of SDG Due Diligence.

⁵ PwC (2015), Make it your business: Engaging with the Sustainable Development Goals, pp. 12-13 & PwC (2017), SDG Reporting Challenge 2017. Exploring business communication on the global goals, p. 12.

⁶ Ruggie, J. (2016), Making Globalization Work for All: Achieving the Sustainable Development Goals Through Business Respect for Human Rights. [Shift](#).

⁷ United Nations (2015), Transforming Our World: The 2030 Agenda for Sustainable Development, p. 34, punt 67.

⁸ Zie bijvoorbeeld: ActionAid & SOMO (2018), Human rights in wind turbine supply chains & L. van der Ploeg (2018), Business and human rights: Addressing the challenges of respecting, protecting and fulfilling the human rights of project-affected peoples. PhD-thesis, Rijksuniversiteit Groningen.

⁹ Gebaseerd op: Shift (2016), Business, Human Rights and The Sustainable Development Goals. Forging a Coherent Vision and Strategy, p. 26.

¹⁰ Gebaseerd op: ILO & ITUC (2017), Social dialogue as a driver and governance instrument for sustainable development.

¹¹ Daarnaast heeft de OESO ook [sectorale richtlijnen](#) ontwikkeld, onder meer voor [mijnbouw](#) en de [kleding- en schoenensector](#).

¹² Zie de SDG-rapportages 'Nederland Ontwikkelt Duurzaam' van [2017](#) en [2018](#).